

Nr 407.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till kungörelse
angående dyrtidstillägg åt häradshövdingarna och vissa
extra befattningshavare i domsagorna; given Stockholms
slott den 5 mars 1920.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementensärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att godkänna bilagda förslag till kungörelse angående dyrtidstillägg åt häradshövdingarna och vissa extra befattningshavare i domsagorna.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas vederbörande utskott.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Förslag

till

kungörelse angående dyrtidstillägg åt häradshövdingarna och vissa extra befattningshavare i domsagorna.

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

Till häradshövding skall dyrtidstillägg utgå å en antagen inkomst av 11,500 kronor om året.

§ 2.

Vikarie för häradshövding ävensom biträdande domare, brottmålsdomare, förste och andre notarie samt vikarie för dem äga att åtnjuta dyrtidstillägg å de arvoden, som till dem utgå av statsmedel. Till vikarie för häradshövding samt till andre notarie och vikarie för andre notarie bestrides dyrtidstillägg av statsmedel jämväl å den del av utgående arvode, som gottgöres statsverket genom avdrag å häradshövdingens avlöningsmedel.

§ 3.

I övrigt gälla beträffande dyrtidstillägg åt de i §§ 1 och 2 omförmälda befattningshavare i tillämpliga delar bestämmelserna i kungörelsen med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

§ 4.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920.

---

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
5 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren frågan om beredande av dyrtidstillägg åt häradshövdingarna och andra befattningshavare i domsagorna. Därvid anförde statsrådet Löfgren följande:

Innan jag går att redogöra för själva sakfrågan, har jag att fästa uppmärksamheten å omständigheter, som angå ärendets formella behandling.

I proposition nr 95 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att godkänna ett propositionen bilagt förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Enligt § 3 mom. 2 i berörda förslag skulle rörande dyrtidstillägg åt häradshövdingar och vissa vikarier för dem gälla vad som särskilt vore stadgat. Uti första stycket av § 4 föreslogs vidare, att till förste notarie i domsaga, vikarie för förste notarie och den, som förordnats att

förvalta häradshövdingämbete, dyrtidstillägg skulle bestridas av statsmedel även å den del av utgående arvode, som gottgjordes statsverket genom avdrag å häradshövdingens avlöningsmedel.

Förslaget förutsatte sålunda, att särskilda bestämmelser skulle utfärdas i fråga om dyrtidstillägg åt häradshövdingar och vissa vikarier för dem, varemot i själva förslaget till kungörelse inrymdes med nu gällande bestämmelser i ämnet överensstämmande föreskrifter angående dyrtidstillägg åt andra befattningshavare i domsagorna.

Emellertid hava omständigheter tillkommit, som böra föranleda till utbrytande ur kungörelsen jämväl av föreskrifter om dyrtidstillägg åt de i § 4 omförmälda befattningshavare i domsagorna. Därmed förhåller sig sålunda.

Vid tiden för omförmälda propositions avlåtande hade den inom justitiedepartementet påbörjade utredningen angående förbättrade avlöningsförmåner åt häradshövdingarna och därmed sammanhängande frågor rörande domsagornas förvaltning ännu icke slutförts. Under överarbetning av ett utav tillkallade sakkunniga den 9 januari 1920 avgivet betänkande i ämnet uppkom fråga om ändrade bestämmelser rörande bestridande av de kostnader för domsagoförvaltningen, som avse avlöning till rättsbildade biträden. Sålunda ifrågasattes, att förste notarierna i domsagorna, vilka nu avlönas dels av statsmedel och dels av häradshövdingarna, skulle helt avlönas av statsmedel, varemot av de sakkunniga föreslagna andre notarierna, vilka enligt de sakkunnigas förslag skulle helt avlönas av statsmedel, skulle få sin avlöning dels av statsmedel och dels av häradshövdingarna.

Då de sålunda ifrågasatta bestämmelserna icke kunde sammanställas med de föreslagna föreskrifterna i § 4 av kungörelsen angående dyrtidstillägg samt Kungl. Maj:t först uti den tillämnade propositionen om häradshövdingarnas avlöningsförhållanden komme att bestämma sin ståndpunkt i frågan om ordnandet av avlöningsförhållandena för de rättsbildade biträdena i domsagorna, men sistnämnda proposition icke hunne beredas att föreläggas riksdagen så tidigt, att den kunde förväntas bliva föremål för prövning samtidigt med propositionen nr 95 om dyrtidstillägg, har uti en inom justitiedepartementet uppsatt, till statsutskottet överlämnad promemoria framhållits, att frågan om de grunder, efter vilka dyrtidstillägg skulle tillkomma förste och andre notarie, vikarie för dem samt den, som förordnats att förvalta häradshövdingämbete, borde tills vidare lämnas öppen samt att följaktligen den i § 3 av förslaget till kungörelse intagna hänvisningen till särskilda bestämmelser borde så avfattas, att hänvisningen komme att omfatta jämväl förste notarier och andra biträden i domsagorna ävensom vikarier

för häradshövdingar och deras biträden, i följd varav vad i första stycket av § 4 föreslagits i fråga om dylika befattningshavare borde utgå.

Enligt promemorian borde alltså § 3 mom. 2 i den föreslagna kungörelsen erhålla följande lydelse:

»Rörande dyrtidstillägg åt befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, så ock häradshövdingar samt förste notarier och andra biträden i domsagorna ävensom vikarier för häradshövdingar och deras hiträden är särskilt stadgat.»

I nedanintagna delar borde enligt promemorian § 4 första stycket erhålla följande lydelse:

»Dyrtidstillägg beräknas endast å avlöningsförmåner, som utgå av statsmedel. Där avlöning bestrides dels av statsmedel och dels av andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del därav, som utgår av statsmedel; dock att dels — — jämväl andra medel än statsmedel, dels ock beträffande biträdande lärare — — lärare vid akademien.»

Då jag nu övergår till behandling av själva sakfrågan, förutskickar jag, att jag därvid utgår från att riksdagen godkänner §§ 3 och 4 i förslaget till kungörelse angående dyrtidstillägg enligt deras i promemorian föreslagna lydelse.

Vad då först angår dyrtidstillägg åt häradshövdingarna, torde böra erinras därom, att de grunder, enligt vilka häradshövdingarnas avlöningsförmåner utgå, icke medgiva en omedelbar tillämpning av de för statens befattningshavare i allmänhet i fråga om dyrtidstillägg meddelade bestämmelserna, eftersom häradshövdingarna uppbära sportler och hava att själva bestrida kostnaderna för domsagoförvaltningen. De i ämnet nu gällande bestämmelserna innebära ock, att dyrtidstillägget skall beräknas å en antagen inkomst, uppgående till det belopp, varå dyrtidstillägg högst må beräknas, eller 7,200 kronor om året. Då emellertid enligt förenämnda proposition nr 95 maximigränsen för den avlöning, varå dyrtidstillägg framdeles skall utgå, höjts till 15,000 kronor, uppkommer spørsmålet, å vilken inkomst blivande dyrtidstillägg bör för häradshövdingarnas del beräknas. Denna fråga sammanhänger givetvis med den genom propositionen nr 334 riksdagen underställda frågan om partiell löneförbättring för häradshövdingarna. Enligt nämnda proposition är det avsett att så ordna avlöningsförhållandena för häradshövdingarna, att de beräknas erhålla en årlig inkomst av minst 11,000 kronor eller i fråga om vissa domsagor i Norrland 11,500 kronor samt — frånsett ett ringa fåtal domsagor — högst 15,000 kronor. Då det å ena sidan kan synas mindre lämpligt, att dyrtidstillägg bestämmas till olika belopp för innehavarna av häradshövdingämbetena allt efter den beräknade nettoinkomsten i de särskilda domsagorna, samt det å

andra sidan icke kan anses vara befogat att sätta gränsen vid det lägsta beräknade inkomstbeloppet, anser jag mig böra förorda, att den antagna inkomst, varå dyrtidstillägget skall beräknas för häradshövding, bestämmas till 11,500 kronor.

Beträffande därefter dyrtidstillägg åt extra befattningshavare i domsagorna må anmärkas, att enligt de för närvarande gällande bestämmelserna dyrtidstillägg beräknas jämväl å den del av utgående arvode, som gottgöres statsverket genom avdrag å häradshövdingarnas avlöningsmedel. Denna princip anser jag böra bibehållas. Då Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 334 föreslagit, att arvoden åt förste notarier skola helt bestridas av statsmedel samt att andre notariers arvoden skola gäldas dels av staten och dels av häradshövdingarna, böra de nya bestämmelserna i ämnet lämpas härefter.

I detta sammanhang vill jag erinra om, att *vice* häradshövding faller under de befattningshavare, vilkas dyrtidstillägg skulle komma att bliva reglerade genom antagandet av det propositionen nr 95 bilagda kungörelseförslaget samt att följaktligen därutöver ej erfordras några ytterligare bestämmelser om det dyrtidstillägg, som må tillkomma *vice* häradshövding såsom sådan.

Slutligen tillåter jag mig anmärka, att de kostnader, som föranledas av de nu föreslagna bestämmelserna, inbegripas i de belopp, som Kungl. Maj:t i propositionen nr 95 begärt skola anvisas såsom förslagsanslag.

Departementschefen, statsrådet Löfgren, föredrog härefter ett i enlighet med vad av honom förordats upprättat förslag till kungörelse angående dyrtidstillägg åt häradshövdingarna och vissa extra befattningshavare i domsagorna samt hemställde, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att godkänna berörda förslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet till riksdagen avlåtas av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gösta Stenlund.